

Slovenska nacionalna komisija za UNESCO

Bilten – junij 2022

Generalni sekretar: Gašper Hrastelj

Spletna povezava: v izdelavi

NUJNA NAPOVED - SHRANITE SI TERMIN

Letos obeležujemo 30. letnico članstva Republike Slovenije v Organizaciji Združenih Narodov (OZN) ter v Organizaciji Združenih Narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO).

Prav tako letos obeležujemo 30. obletnico ustanovitve Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

Zato smo se odločili, da bomo ta pomemben jubilej primerno praznovali.

Članice in člani Slovenske nacionalne komisije za UNESCO se bomo dobili skupaj z vsemi deležniki in predstavniki UNESCO designacij v Sloveniji na slavnostni prireditvi ob 30. obletnici Slovenske nacionalne komisije za UNESCO – in sicer

v petek, 7. oktobra 2022

Kraj in uro ter program proslave vam bomo sporočili v kratkem. Računamo sicer, da bomo pričeli že v dopoldanskem času.

Veseli in počaščeni bomo vaše udeležbe! Zato vas prosim, da si datum že danes označite v vašem koledarju.

VOJNA V UKRAJINI – AKTUALNO

<https://www.unesco.org/en/ukraine-war>

Po novem številu je bilo od začetka vojne v Ukrajini delno ali v celoti uničenih 152 kulturnih znamenitosti. UNESCO ponovno poziva k spoštovanju mednarodnega prava in nadaljuje s svojimi ukrepi v podporo kulturnim strokovnjakom na tem področju.

<https://www.unesco.org/en/articles/ukraine-over-150-cultural-sites-partially-or-totally-destroyed>

UNESCO bo zagotovil finančno podporo ukrajinskim umetnikom za podporo nadaljnjemu umetniškemu ustvarjanju in dostopu do kulturnega življenja v okviru pilotnega programa, ki ga je začel UNESCO v sodelovanju z ukrajinsko nevladno organizacijo Muzej sodobne umetnosti (MOCA).

<https://www.unesco.org/en/articles/ukraine-unesco-launches-programme-support-ukrainian-artists>

UNESCO v sodelovanju z nevladno organizacijo Artists at Risk uvaja program za podporo ukrajinskim umetnicam, ki so morale pobegniti iz svoje države zaradi vojne. Njim in njihovim otrokom bo program omogočil gostovanje in oskrbo v kulturni ustanovi v državi, kjer so našli zatočišče.

<https://www.unesco.org/en/articles/unesco-supports-ukrainian-women-artists-exile>

AKTUALNO

Svetovna komisije za etiko v znanosti in tehnologiji – COMEST

27. junija 2022 je dr. Sašo Dolenc, filozof in avtor, prejel povabilo generalne direktorice UNESCO, da postane član Svetovne komisije za etiko v znanosti in tehnologiji – World Commission on the Ethics of Scientific Knowledge and Technology (COMEST) – za mandatno obdobje 4 let.

<https://en.unesco.org/themes/ethics-science-and-technology/comest>

UNESCO katedre

UNESCO je odobril podaljšanje UNESCO katedre »Krasoslovno študijsko središče Unesca na Univerzi v Novi Gorici v sodelovanju z ZRC SAZU Inštitutom za raziskovanje krasa« – »UNESCO Chair on Karst Education« – za dobo nadaljnjih 4 let. Čestitamo za uspešno delo!

70 odstotkov 10-letnikov zaradi dolgotrajnega zaprtja šol zdaj ne more razumeti preprostega napisanega besedila

Posodobljeno poročilo prikazuje alarmantno stanje na področju izobraževanja in učenja.

Zaradi najhujšega šoka za izobraževanje in učenje v zabeleženi zgodovini se je učna revščina v državah z nizkimi in srednjimi dohodki povečala za tretjino, pri čemer je ocenjeno, da 70 odstotkov 10-letnikov ne more razumeti preproste napisane zgodbe, glede na novo poročilo, ki so ga danes objavili Svetovna banka, UNESCO, UNICEF, FCDO, USAID in fundacija Bill & Melinda Gates. Ta stopnja je bila pred pandemijo 57 odstotkov, zdaj pa se je kriza učenja poglobila. Ta generacija študentov zdaj tvega, da bo izgubila 21 bilijonov dolarjev potencialnega življenjskega zaslužka v sedanji vrednosti ali enakovredno 17 odstotkom današnjega svetovnega BDP, kar je 17 bilijonov dolarjev, ocenjenih leta 2021.

<https://thedocs.worldbank.org/en/doc/e52f55322528903b27f1b7e61238e416-0200022022/original/Learning-poverty-report-2022-06-21-final-V7-0-conferenceEdition.pdf>

UNESCO – L'ORÉAL Mednarodna nagrada »Za ženske v znanosti« 2022

Fundacija L'Oréal in UNESCO sta 23. junija 2022 počastila 45 uglednih znanstvenic iz več kot 35 držav in vseh regij sveta na mednarodni slovesnosti za ženske v znanosti brez primere, ki je potekala na sedežu UNESCO v Parizu.

<https://www.unesco.org/en/prizes/women-science>

UNESCO MAB – novi UNESCO biosferni rezervati

UNESCO je odobril določitev 11 novih biosfernih rezervatov v 9 državah, vključno s tremi državami prvič: Čadom, Gruzijo in Zambijo. Razširjena sta bila tudi dva obstoječa biosferna rezervata v Španiji. Z novimi oznakami Svetovna mreža biosfernih rezervatov obsega 738 območij v 134 državah.

<https://www.unesco.org/en/articles/unesco-designates-11-new-biosphere-reserves#:~:text=UNESCO%20has%20approved%20the%20designation,738%20sites%20in%20134%20countries>.

Podvodni vulkani

Na Eolskih otokih v Italiji je bila izvedena nova raziskovalna misija "UNESCO - 1 Ocean", katere cilj je izboljšati naše znanje o podvodnih vulkanih in nevarnosti cunamijev v Sredozemlju. Misija je prinesla izjemne podobe, blizu središča Zemlje in izvora življenja.

<https://www.unesco.org/en/articles/underwater-volcanoes-exceptional-images-filmed-mediterranean>

Posodobljen spletni portal unesco.org

UNESCO s svojim novim portalom www.unesco.org ponuja širši javnosti in svojim partnerjem uporabniku prijazno izkušnjo brskanja in nove uredniške formate, ki olajšajo dostop do informacij, povečajo preglednost in povečajo prepoznavnost designacij Unescovih programov.

<https://www.unesco.org/en>

KONFERENCE IN DRUGI DOGODKI – IZBOR

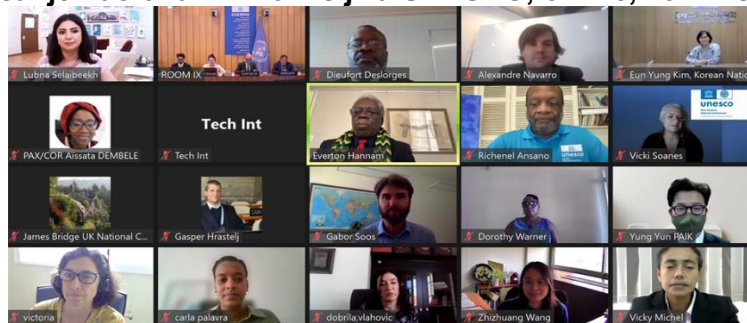
RURITAGE, UNESCO, Pariz, 9. – 10.6.2022

RURITAGE je 9. in 10. junija 2022 gostil svojo zadnjo konferenco na sedežu Unesca v Parizu. Med konferenco so se zbrali mednarodni strokovnjaki za razvoj podeželja, lokalne skupnosti, ki izvajajo dejavnosti, ki jih vodi dediščina, ter predstavniki Evropske komisije in projektov, ki jih financira EU, da bi izvedli vrsto pogovorov o trajnostni obnovi podeželja in razmišljali o prihodnosti podeželja. razvoj v Evropi in zunaj nje. Konference so se udeležili predstavniki UNESCO Globalnega Geoparka Karavanke, partnerji v projektu.

<https://en.unesco.org/ruritage>

9. medregionalno srečanje nacionalnih komisij za UNESCO, online, 13. – 15.6.2022

9. medregionalno srečanje nacionalnih komisij za UNESCO, ki se ga je udeležilo več kot 450 predstavnikov nacionalnih komisij za UNESCO, sekretariata UNESCO, regionalnih in terenskih predstavništev UNESCO ter stalnih predstavništev, sta soorganizirala jamajska nacionalna komisija za UNESCO in sekretariat UNESCO s finančno podporo francoske nacionalne komisije za UNESCO.

Glavne tematike zasedanja so bile: - majhne otoške države v razvoju; - predstavitev pomembnih mednarodnih konferenc UNESCO; - sodelovanje regionalnih in terenskih predstavništev UNESCO z nacionalnimi komisijami ter – predstavitev najpomembnejših aktivnosti in projektov nacionalnih komisij za UNESCO.

Slovenska nacionalna komisija je predstavila naslednje tri projekte: (a) obeležitev 30 letnice obstoja Slovenske nacionalne komisije za UNESCO (nacionalni nivo); (b) regionalna delavnica za upravljavce območij svetovne dediščine v sodelovanju z UNESCO pisarno v Benetkah septembra 2022 (regionalni nivo) ter (c) sodelovanje slovenske mreže UNESCO pridruženih šol z Afriškimi mrežami UNESCO pridruženih šol (mednarodni nivo).

Mednarodni koordinacijski svet programa Človek in biosfera, UNESCO, Pariz, 13. – 17.6.2022 (hibridno)

Mednarodni koordinacijski svet programa Človek in biosfera (MAB) je vodstveni organ MAB, običajno imenovan Svet MAB ali ICC. Sestavlja ga 34 držav članic, ki jih izvoli generalna konferenca UNESCO vsaki dve leti. Slovenija trenutno ni članica sveta – konference sta se virtualno udeležili Rosana Cerkenik (predsednica nacionalnega odbora MAB) in Gordana Beltram (MOP).

<https://en.unesco.org/mab/icc>

Mednarodna konferenca o izobraževanju odraslih – CONFINTEA VII, Marakeš, Maroko, 15. – 17.6.2022

<https://www.uil.unesco.org/en/seventh-international-conference-adult-education?hub=39>

S sprejetjem Marakeškega okvira za ukrepanje na 7. mednarodni konferenci o izobraževanju odraslih so se predstavniki več kot 140 držav zavezali, da bodo vizijo pravice do vseživljenjskega učenja prenesli v realnost. Zavezali so se, da bodo znatno povečali udeležbo odraslih pri učenju in prepoznali potrebo po večjih finančnih naložbah v učenje in izobraževanje odraslih.

Marakeški okvir za ukrepanje določa ključna področja, ki so potrebna za uresničitev vizije v naslednjem desetletju. Države članice Unesca si bodo prizadevale za uresničevanje pravice do vseživljenjskega učenja, izboljšanje upravljanja in kakovosti učenja in izobraževanja odraslih, podprto s povečanimi naložbami. Zavezali so se, da bodo inkluzivno sodelovanje postavili v središče teh prizadevanj, da bi zagotovili, da bodo tisti, ki najpogosteje nimajo osnovnih možnosti, imeli koristi od vseživljenjskega učenja. Ena od ključnih ugotovitev Unescovega petega globalnega poročila o učenju in izobraževanju odraslih (GRALE 5), ki je bilo predstavljeno na konferenci, je bila, da izobraževanje odraslih še vedno ne doseže tistih, ki ga najbolj potrebujejo.

Konference so se fizično udeležile direktorica Andragoškega centra Slovenije in sodelavka ter predstavnica Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Virtualno je konferenco aktivno spremljalo prek 10 strokovnjakov iz Slovenije.

[Marrakech Framework for Action](#)

[GRALE 5](#)

10. obletnica vpisa "Dediščina živega srebra. Almadén in Idrija" na UNESCO Seznam svetovne dediščine – 50. obletnica Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine, Idrija, 10.6.2022

<https://www.gov.si/novice/2022-06-10-v-idriji-obelevujejo-10-oblentico-vpisa-dediscine-zivega-srebra-na-unescov-seznam/>

Priredili so niz treh dogodkov, in sicer strokovni posvet na temo izzivov upravljanja svetovne dediščine v Sloveniji, otvoritev tematske razstave o svetovni dediščini v Sloveniji ter koncert Godbenega društva Idrija. Dogodek je potekal v Idriji, 10. junija 2022.

Mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras«, Postojna, 13. – 17.6.2022

<https://iks.zrc-sazu.si/>

Mednarodno krasoslovno šolo "Klasični kras" (MKŠ) prirejajo že od leta 1993. V tem obdobju so obravnavali številne tematike, povezane z raziskovanjem krasa. Osnovni namen srečanja je predstaviti najsodobnejše raziskave v okviru izbrane teme in spodbujati razprave med udeleženci. Vabljeni in tematska predavanja so dopolnjena s predstavitvijo plakatov in ekskurzijami po slovenskem klasičnem krasu. 29. mednarodna krasoslovna šola je bila posvečena speleološkim raziskavam.

Obležje ob Mednarodnem letu jam in krasa 2021 se je podaljšalo v leto 2022, zaradi česar je tudi letošnja konferenca sledila motu »Raziskuj, razumi in zaščiti«.

Krasoslovne šole se je udeležilo prek 100 strokovnjakov iz celega sveta – ob otvoritvi je udeležence pozdravil in nagovoril generalni sekretar Slovenske nacionalne komisije za UNESCO. Mednarodno krasoslovno šolo tradicionalno sofinancira Slovenska komisija za UNESCO.

Plečnikova arhitektura v Ljubljani – izdaja knjige, Ljubljana, 13.6.2022

Pod častnim pokroviteljstvom slovenske nacionalne komisije za Unesco je izšla izpolnjena izdaja knjige Andreja Hrauskya, naslovljena Plečnikova arhitektura v Ljubljani, ki so jo predstavili v Plečnikovih hišah na Karunovi ulici v Trnovem. Predstavitve se je udeležila predsednica Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

<https://www.rtv slo.si/kultura/plecnikova-arhitektura-v-ljubljani-kaj-prinasajo-nova-odkritja-in-komentarji-vmesnih-sprememb/630820>

Nagrada Vasje Cerarja, Maribor, 13.6.2022

V okviru 25. Slovenskih dni knjige v Mariboru so 13.6.2022 prvič podelili nagrado Vasje Cerarja za izjemne dosežke na področju prevajanja mladinske književnosti v slovenščini. Ustanovilo jo je Društvo slovenskih književnih prevajalcev in je potekala pod častnim pokroviteljstvom Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

<https://www.rtv slo.si/lokalne-novice/milanu-deklevi-prva-nagrada-vasje-cerarja-za-prevoda-slikanic-lev-v-srcu-in-vevericji-prepir/630806>

Plečnikovo leto 2022 – otvoritev razstave, Ljubljana, 22.6.2022

Svečano so 22.6.2022 odprli razstavo Plečnikovega leta 2022 – »Plečnik: Metropola, Kraj, Vrt«, ki bo na ogledu do 12.2.2023. Otvoritve razstave se je udeležila predsednica Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

<https://mgml.si/sl/mestni-muzej/razstave/593/plecnik-metropola-kraj-vrt/>

PRIHAJAJOČE KONFERENCE – IZBOR

UNESCO na Konferenci Združenih narodov za Oceane 2022, Lizbona, 27.6. – 1.7.2022

Konferenca Združenih narodov o oceanu 2022 (Lizbona, 27. junij – 1. julij), ki jo skupaj gostita vladi Kenije in Portugalske, prihaja v kritičnem času, ko si svet prizadeva obravnavati številne globoko zakoreninjene probleme naših družb zaradi pandemije COVID-19.

Konferenca, ki bo osredotočena na »Razširitev oceanskih ukrepov, ki temeljijo na znanosti in inovacijah za izvajanje cilja trajnostnega razvoja 14: pregled stanja, partnerstva in rešitve«, si bo prizadevala, da bo sprostila rešitve, ki temeljijo na oceanih, za reševanje nekaterih najbolj opredeljivih vprašanj našega časa, od podnebnih sprememb do ekonomske neenakosti. Konferenca si bo prizadevala spodbuditi znanstveno utemeljene inovacije, da bi začeli novo poglavje globalnega ukrepanja na oceanih.

Na konferenci bo prominentno sodeloval tudi UNESCO, ki bo v ospredje političnih zavez in pozivov k ukrepanju postavil znanost, kulturo in ohranjanje narave.

<https://www.un.org/en/conferences/ocean2022>

Svetovni vrh o »Preobrazbi izobraževanja«, »Pre – Summit«, UNESCO, Pariz, 28. – 30.6.2022

Predvrh o preoblikovanju izobraževanja bo organiziran v Parizu na nivoju ministrov za izobraževanje. Prvi dan bo vključeval tehnična srečanja o smereh tematskih ukrepov in sodelovanje s ključnimi zainteresiranimi stranmi. Segment na visoki ravni, sestavljen iz sodelovanja ministrov za izobraževanje, bo potekal od 29. do 30. junija 2022. Konferenca se bo udeležil državni sekretar na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport.

Splošni cilj zasedanja je izkoristiti razvijajoče se razprave o preoblikovanju izobraževanja, izdelati začetno vsebino in vzpostaviti skupno vizijo in predlagane ukrepe za vrh ter ustvariti večji zagon pred septembrskim vrhom v New Yorku.

<https://www.un.org/en/transforming-education-summit/pre-summit>

9. zasedanje generalne skupščine UNESCO Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine, UNESCO, Pariz, 5. – 7.7.2022

Deveto zasedanje Generalne skupščine držav pogodbenic Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine bo potekalo na sedežu UNESCO v Parizu od 5. do 7. julija 2022. V treh dneh se bodo zbrali predstavniki 180 držav pogodbenic in razpravljali o številnih vprašanjih, ki so pomembna za varovanje žive dediščine po vsem svetu in za prihodnost Konvencije. Zasedanja se bo udeležila Špela Spanžel, predstavnica Ministrstva za kulturo in članica Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

<https://ich.unesco.org/en/9ga#:~:text=The%20ninth%20session%20of%20the,to%20Thursday%207%20July%202022>.

Spremni dogodek IRCAI – Politični Forum Združenih narodov na visoki ravni o trajnostnem razvoju, online, 5.7.2022

Stalno predstavništvo Slovenije pri ZN v New Yorku in Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem Unesca (IRCAI) skupaj z Unescom organizira stranski dogodek na Visokem političnem forumu Združenih narodov o trajnostnem razvoju (HLPF 2022). Na dogodku bosta predstavljena nov razpis IRCAI 2022 TOP 100 - mednarodni seznam rešitev umetne inteligence na področju ciljev trajnostnega razvoja, ter nov UNESCO okvir za inovacije umetne inteligence pri uresničevanju cilja trajnostnega razvoja.

<https://ircai.org/series-events-on-ai/>

SVETOVNI DNEVI + OBLETNICE

12.8. – Svetovni dan mladine

Generalna skupščina Združenih narodov je 17. decembra 1999 potrdila priporočilo Svetovne konference ministrov, odgovornih za mladino (Lizbona, 8.-12. avgust 1998), da se 12. avgust razglasi za mednarodni Dan mladine.

Skupščina je priporočila, da se organizirajo dejavnosti obveščanja javnosti v podporo dnevu kot način za spodbujanje boljše ozaveščenosti o Svetovnem akcijskem programu za mlade, ki ga je Generalna skupščina sprejela leta 1996 (rezolucija 50/81).

<https://en.unesco.org/commemorations/youthday>

8.9. – Mednarodni dan pismenosti

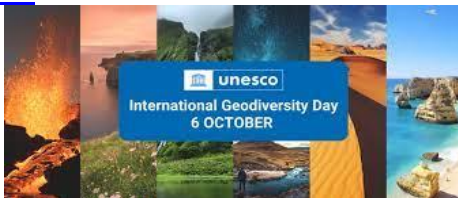

Od leta 1967 po vsem svetu vsako leto potekajo praznovanja mednarodnega dneva pismenosti, da bi javnost opomnili na pomen pismenosti kot vprašanja dostojanstva in človekovih pravic ter pospeševali program pismenosti v smeri bolj pismene in trajnostne družbe. Kljub doseženemu napredku so izzivi pismenosti še vedno prisotni, saj vsaj 771 milijonov mladih in odraslih danes nima osnovnih pismenosti.

<https://www.unesco.org/en/days/literacy-day>

6.10. – Mednarodni dan geopestrosti

<https://www.geodiversityday.org/#:~:text=International%20Geodiversity%20Day%20is%20a,41st%20General%20Conference%20in%202021>

V letošnjem letu prvič praznujemo Mednarodni dan geopestrosti, ki ga je novembra 2021 razglasila generalna konferenca UNESCO.

MEDNARODNI DAN GEOPESTROSTI SLOVENIJA

Odbor za obeleževanje letošnjega 1. UNESCO Mednarodnega dneva geopestrosti je pripravil slovenski logotip dneva, ki združuje vsa glavna področja/elemente geopestrosti: geološke značilnosti (minerali, fosili, geološki čas v spirali...), geomorfološke značilnosti (izohipse s 3D učinkom), hidrološke značilnosti (kapljica in modra barva), tla (z oranžno-rjavo barvo). Osnovna oblika predstavlja kraško obliko (jama, korozijska votlinica), notranjost votlinice pa je stilizirana oblika Slovenije. Na spletni strani ZRSVN (<https://zrsvn-varstvonarave.si/mednarodni-dan-geopestorsti/>) lahko spremljate vsa dogajanja v koledarju dogodkov, posvečenih mednarodnega dneva, ki se načrtujejo ne samo za 6. oktober ampak v vsem letu. Za izvedbo pobude se zahvaljujemo vsem članom nacionalnega odbora IGGP in odbora za obeleževanje dneva geopestrosti.

* * *